

דף נט.

עין משפט א.

יו"ד סימן עט פעיף א

א. שני סימני טהרה ^ק בבהמה ובחיה נתפרשו בתורה, א' - מעלת גרה,

ב' - פרסותיה סדוקות ^ר.

כל בהמה וחיה שאין לה שינים בלחי העליון ^ש ולא ניבים שהם תלתלי
בשר כעין שינים בולטים בחניכים בידוע שהיא טהורה. ויש אומרים
שניבים הם שני שינים למעלה אחד מכאן ואחד מכאן ^ת בקצוות
הלסתות.

וגמל אין לו ניבים עד שיגדיל.

א. ב. כל שמעלת גרה היא מפרסת פרסה ^א חוץ מהגמל וארנבת ושפן שהם

מעלי גרה ואינם מפריסי פרסה, ואין לחוש להם שיש להם שינים
למעלה או ניבים.

א. ג. המוצא בהמה במדבר ואינו מכירה ופרסותיה סדוקות ואינו יכול
לבדוק רק בהם יבדוק אם אין לה שינים ולא ניבים למעלה ואם אין לה
בידוע שהיא טהורה, והוא שיכיר בין גמל ^ב שאין לו ניבים עד שמגדיל.

א. ד. כל שמפרסת פרסה מעלת גרה היא חוץ מן החזיר. ע"כ מצא בהמה
שפיה חתוך ואינו יכול לבדוק בשינים ובניבים יבדוק ברגליה אם

^ק. ממשנה חולין נ"ט. וסימנים שבין חיה לבהמה לא נתפרשו בתורה אלא חכמים נתנו
בהם סימנים, כמבואר בסי' פ'.

^ר. מובדלות לגמרי, רש"י בפ' שמיני.

^ש. דוקא שינים אין לה אבל טוחנות יש לה בלחי העליון כנודע.

^ת. כפי' הראשון ברש"י שם, וכתבו התוס' דלשון זה עיקר. וכ"כ הש"ך בס"ק ב'. וכ"כ
הפר"ח באות ב'. והיינו שחוששין גם לסברא ובעינן שלא יהיה לה לא תלתלים ולא
שינים אחת מכאן ואחת מכאן. כף החיים אות ד'.

^א. משום דכיון דאין לו שינים וניבים אינה יכולה לטחון את המאכל בהתחלה דק דק
ויורד המאכל לתוך האיצטומא גס ומפני זה אינה מעכלת את המאכל עד שמעלתו עוד
הפעם לתוך פיה לטחון דק דק ומשום זה חייבה חכמת הבורא יתברך ליתן לה הטבע
שתהיה מעלת גרה.

^ב. ואם יש לה קרנים יצא מספק בן גמל וטהורה. פר"ח אות ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

פרסותיה סדוקות בידוע שהיא טהורה והוא שיכיר מהו חזיר ^א.

א. ה. אם יש לה קרנים יצאה מספק חזיר וטהורה.

א. ו. אין בהמה טמאה שבשרה שתחת העוקץ ^ד שלה הולך שתי וערב לאיזה צד שיחתכו אותו אלא הערוד שהוא חמור הבר, לפיכך המוצא בהמה שפיה ופרסותיה חתוכות ואינו יכול לבדוק בהם יבדוק בבשר שתחת העוקץ אחר שישחטנה אם הולך שתי וערב טהורה והוא שיכיר שזה לא חמור הבר.

הגה: בשר אדם אסור לאכלו מן התורה ^ה.

ג. וא"צ להכיר חזיר ממש אלא כל שרואה פרסותיו סדוקות מעבר לעבר כשר דודאי אין זה חזיר דהחזיר אין השסע שלו עובר מעבר לעבר ויש שכתב דגם החזיר פרסותיו סדוקות מעבר לעבר וא"כ צריך שיכיר החזיר ממש. כף החיים אות ז'.

ד. פי' תחת עצם האליה, מרש"י חולין נ"ט. וט"ז ס"ק ב'. והוא העצה.

ה. כ"כ הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות, והאוכל מבשר אדם או מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה אבל אסור בעשה. והראב"ד שם בפ"ג השיג עליו דאין זה אפי' באיסור עשה, וכ"כ הרשב"א בתשובה סי' שס"ד. וסיים דמ"מ יש בו מצות לפרוש. והרמב"ן מתיר לגמרי וכ"ה דעת הפר"ח אות ו' וכתב שכן היא דעת מר"ן השו"ע שהשמיט איסור זה, אבל המ"מ שם והר"ן כתבו דדברי הרמב"ם עיקר, ומיירי בבשר שפורש מן האדם כשהוא חי אבל בשר המת אסור אפי' בהנאה דבר תורה לכו"ע, וכמו בסי' שמ"ט. ש"ך ס"ק ג'.

ועור אדם צידד הרשב"א בסי' שס"ה דמותר ולבסוף העלה דלא גרע עור המת משערו ושערו אסור בהנאה, ואפשר מדרבנן אסור ולא מן התורה.

ולפ"ז צריך להזהר שלא לקלף או לחתוך עור האדם בשיניו פן ישאר מקצת בין שיניו או בפיו. וכ"כ הבן איש חי בפ' אמור אות ה', ואין זה אלא חומרא בעלמא דהרי הרשב"א מדמה עורו לשערו ושערו אינו אסור אלא לאחר מיתה, כמ"ש בסי' שמ"ט, אבל לא מחיים וא"כ כיון שהוא מותר מחיים למה נחשוש שישאר קצת בין שיניו. כף החיים אות י"א. גם מה שנהגו הנשים לבלוע ערלת הזכרים שחותכין בשעת המילה כדי להוליד זכרים נראה דאסור. בן איש חי שם. וכן לאשה עקרה שאומרים שאם תבלע ערלה תתעבר אסור.

וברדב"ז ח"ב ב' סי' תרצ"ב בחדשות כתב שמותר ליתן בשר אדם בתרופות שמרוב הזמן חזר להיות עפר ומותר לישא וליתן בו ולעשות סחורה ויש שחלקו שעליו ולצורך חולה יש לסמוך על המתירין.

וכתב הפר"ח דכל זה אינו אלא במת ישראל אבל במת גוי דלא נאסר בהנאה כמו שהעלה היפך תשובת הרשב"א, א"כ בשרו מותר לגמרי, וכ"ש שאינו אוסר פליטתו, אבל השפתי דעת בסי' שמ"ט כתב דאין לנו אלא דברי מר"ן שלא חילק בין גוי לישראל ובכל גוונא אסור, וכ"כ הברכי יוסף בשו"ב שם.

לעשות סגולה לעשן עצמו בשן מת אפי' של גוי אסור אפי' לחולה, ואע"ג דריחא לאו מילתא מ"מ הנאת רפואה הו"א הנאה ואסור. כף החיים אות י"ז.

עין משפט ב.

י"ד סימן פב פעיף א

א. סימני עוף טהור לא נתפרשו בתורה אלא התורה מנתה מינים הטמאים בלבד ושאר מיני עופות טהורים. והמינים האסורים הם עשרים וארבעה ^י.

עין משפט ג.ד.ה.

י"ד סימן פב פעיף ב

ב. כל שבקי באותן מינים ובשמותיהם ^ז הרי זה אוכל כל עוף אחר ואינו צריך בדיקה. ועוף טהור נאכל ^{ע"פ} המסורת, והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור.

ג. נאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד ^ח ובלבד שיוחזק אותו צייד ^ט שהוא בקי במינים הטמאים האמורים בתורה ובשמותיהם.

ד. מי שאינו מכיר עופות הטמאים ובשמותיהם בודק בסימנים אלו, כל עוף שהוא דורס ^י ואוכל בידוע שהוא ממינים הטמאים ואם אינו יודע אם עוף זה דורס אם לאו אם כשמעמידים אותו על חוט חולק את רגליו שני אצבעותיו לכאן ושנים לכאן או שקולט מן האויר ^כ ואוכל בידוע שהוא דורס וטמא.

ו. ממשנה חולין נ"ט ועשרים מינים טמאים נתפרשו בתורה אבל מדכתב למינה למינו למינהו, למיניהם, ילפינן עוד ארבעה הרי כ"ד.

ז. תרתי בעינן גם בקי באותם מינים ומכירם וגם בשמותם. כף החיים אות ב'.

ח. אבל רבי החכם אינו נאמן, כך היא בחולין ס"ג ע"ב. מ"מ אם ת"ח מעיד שעוף זה טהור ^{ע"פ} המסורת נאמן ובפרט בזה"ז שאין לנו אלא לסמוך ^{ע"פ} המסורת. ש"ך ס"ק א'. ומיירי בעוף שאין אדם מכיר אותו במקום זה וע"כ נאמן הצייד.

ט. היינו רבו הצייד. ש"ך ס"ק ב'.

י. פי' שנועץ ציפורניו בבעלי חיים ודורסן. ש"ך ס"ק ג'. אבל ר"ת והרשב"א פירשו היינו שדורס ואוכל חי מיהו אכילת זבובים ושקצים חיים לא חשבינן ליה לדורס ואוכל. ורש"י כתב שכל עוף שנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו שלא ינוד ולא ינטל כולו בפיו היא דרוסה, וכן דעת הרמב"ם בפי' המשנה. ונפ"מ האידנא דאם יש לנו מסורת לאוכלו וראינו שדורס הקבלה בטעות היא דיש להחמיר בכל הפירושים. כף החיים אות ו'.

כ. כשמשליכין לו אוכל הוא קולטו באויר לפיו, ואינו מניחו לארץ קודם. כ"כ רש"י בחולין ס"ה ע"א.

ב. ה. אם ידוע שעוף זה אינו דורס יש עוד ג' מיני טהרה^ל שיש לו אצבע יתירה^מ, והזפק, וקורקבנו נקלפים ביד להוציא אם אינו נקלף אלא בסכין. היה הזפק או הקורקבן חזק ודבוק והניחו בשמש ונהיה רפוי ונקלף ביד הרי זה סימן טהרה.

ב. ו. אע"פ שיש לו ג' מיני טהרה אלו אין לאכלו לפי שאנו חוששין שמא הוא דורס אלא א"כ יש להם מסורת^י שמסרו להם אבותיהם שהוא טהור.

יו"ד סימן פה סעיף א

עין משפט וז.

א. כל שיש לו ארבע רגלים^ס, וארבע כנפים, וכנפיו חופין את רוב אורך גופו ורוב הקיפו, ויש לו שני כרעים לנתר בהם, דהיינו לקפוץ ממקום למקום, אפי' אין לו כעת אבל עתיד לגדלם^ע לאחר זמן, אינו מותר אלא א"כ שמו חגב^פ או שיש להם מסורת ששמו חגב.

ל. וד' סימנים הם בכללותם יחד עם דורס, והאר"י ז"ל בפ' ראה בשער הפסוקים נתן בהם רמז "צפור" באותיות השניות, צ' מציפור רומז אצבע, פ' מציפור רומז לזפק, ואות ו' מדור"ס, ואות ר' מקרב"ן.

מ. י"א דכל שיש לו ד' אצבעות זהו אצבע יתירה לפי שיש עופות שאין להם יותר משלוש אצבעות ואין זה נכון, ורש"י פירש האצבע שאחורי האצבעות וגם זה אינו מחזור והעיקר כמו שכתב הר"ן והרא"ה שהאצבע האמצעי שבאותן ג' האצבעות היא גדולה ויתירה מחברותיה והיא קרויה אצבע יתירה. כ"כ הפר"ח אות ו'.

נ. ואם יש מסורת שהוא טהור א"צ לבדוק שאר סימנים וכל כמה שלא ראינו שדורס טהור הוא, וכתב הש"ך שדין זה אמת לכל השיטות. ש"ך ס"ק ו'. ודורס יש להחמיר ככל הפירושים באות ה'. וכן אם ראינו שקולט אוכל מן האויר אין לסמוך על המסורת. כ"כ הלבוש, וכף החיים אות י"ב. והש"ך בנה"כ כתב דיש ציפור דרור טהור ויש ציפור דרור טמא, מיהו ציפור קטן הדר בבתיים וקורין אותו בערבית עצפון"ר המנהג לאכלו, כמ"ש בסי' מ"ב, ובכף החיים שם אות ע"ו. ועיין עוד בכף החיים כאן מאות י"ד-כ"ו.

ס. ממשנה חולין נ"ט וכדתנא דבי ר' ישמעאל בדף ס"ה וגמ' שם, ואין חילוק אם ראשו ארוך ויש לו זנב. ש"ך ס"ק א'.

ע. לומדים זה ממה שכתוב "אשר לא כרעים" הלא באלף משמע שאין לו עכשיו, ב"י. ואפי' אין לו כל הד' סימנים הללו ועתיד לגדלם לאחר זמן טהור. כ"כ הכנה"ג. בהגהות הטור.

פ. והצייד נאמן, כמו בסי' פ"ב, לגבי עוף. רמב"ם. ש"ך ס"ק ב'. ועכשיו נהגו שלא לאכול שום חגב אפי' בידוע ששמו חגב לפי שאין אנחנו בקיאים בשמותיהם. כ"כ הט"ז בס"ק א'. כנה"ג בהגב"י אות ג', וחכמת אדם בכלל ט"ל אות א'. ועתה שאין אנו אוכלים כי אם ע"פ המסורת כל חגב שיש לו ד' סימנים אלו ספיקא הוי

עין משפט זז.

יו"ד סימן פג סעיף א

א. סימני דגים מפורשים בתורה כל שיש לו סנפיר וקשקשת טהור. וסנפיר היינו ששט בו ^ז וקשקשת הם הקליפות הקבועות בו.

הגה: ודוקא שנקלפים ביד או בכלי אבל אם א"א לקולפן מעור הדג ^ק לא הוי קשקשת.

א. ב. אפי' אין לו אלא סנפיר אחד וקשקשת אחת מותר, אפי' אין לו כעת ועתיד לגדלם לאחר זמן, או שהיה לו בעורו במים ובעלותו ליבשה הסירן מותר.

הגה: י"א דאין להתיר בקשקשת אחת רק כשהיא עומדת תחת לחייו או זנבו או סנפירו ^ר וטוב להחמיר.

עין משפט ט.י.כ.ל.מ.ג.ס.

יו"ד סימן עט סעיף א

א. שני סימני טהרה ^ש בבהמה ובחיה נתפרשו בתורה, א' - מעלת גרה, ב' - פרסותיה סדוקות ^ת.

כל בהמה וחיה שאין לה שיניים בלחי העליון ^א ולא ניבים שהם תלתלי בשר כעין שיניים בולטים בחניכים בידוע שהיא טהורה. ויש אומרים

ולא ודאי ונפ"מ כשיש עוד ספק הוי ספק ספיקא. כף החיים אות ה'. והרבה מקומות בספרד אוכלים אותו. כ"כ הרשב"א בתה"ב וכן המנהג בתימן וא"כ הספרדים והתמנים ההולכים למקום שאין אוכלים אותם יכולים לאכלם ע"פ המסורת שלהם, כמו בסי' פ"ב סעיף ד' לגבי עופות.

ז. ממשנה חולין נ"ט. וכתב הרש"ל בפ"ק דחולין דאין הנשים נאמנות בבירית דגים כשנמצאו ביניהם ספק דגים טמאים שהם קצת דומים אבל אם נמצאו ודאי טמאים נאמנות. כף החיים אות א'.

ק. כ"כ הרמב"ן, וברור ואין חולק בדבר, ב"י.

ר. דבאותם מקומות אפשר לומר ששלו היא ולא נדבקה עליו מדג אחר, אבל דעת מר"ן אפי' באחת יש להתיר בכל מקום כיון שמחוברת עמו יפה ונראה מגופו אבל במין שלא ידוע ויש חשש שנדבק ממנו מדג אחר ודאי דיש להחמיר בשל תורה, מ"מ אם נמצאו הרבה קשקשים אין חוששין שבא מדג אחר. פר"ח אות ב'.

ש. ממשנה חולין נ"ט. וסימנים שביין חיה לבהמה לא נתפרשו בתורה אלא חכמים נתנו בהם סימנים, כמבואר בסי' פ'.

ת. מובדלות לגמרי, רש"י בפ' שמיני.

א. דוקא שיניים אין לה אבל טוחנות יש לה בלחי העליון כנודע.

שניבים הם שני שינים למעלה אחד מכאן ואחד מכאן ^ב בקצוות הלסתות.

וגמל אין לו ניבים עד שיגדיל.

א. ב. כל שמעלת גרה היא מפרסת פרסה ^ג חוץ מהגמל וארנבת ושפן שהם מעלי גרה ואינם מפריסי פרסה, ואין לחוש להם שיש להם שינים למעלה או ניבים.

א. ג. המוצא בהמה במדבר ואינו מכירה ופרסותיה סדוקות ואינו יכול לבדוק רק בהם יבדוק אם אין לה שינים ולא ניבים למעלה ואם אין לה בידוע שהיא טהורה, והוא שיכיר בין גמל ^ד שאין לו ניבים עד שמגדיל.

א. ד. כל שמפרסת פרסה מעלת גרה היא חוץ מן החזיר. ע"כ מצא בהמה שפיה חתוך ואינו יכול לבדוק בשינים ובניבים יבדוק ברגליה אם פרסותיה סדוקות בידוע שהיא טהורה והוא שיכיר מהו חזיר ^ה.

א. ה. אם יש לה קרנים יצאה מספק חזיר וטהורה.

א. ו. אין בהמה טמאה שבשרה שתחת העוקץ ^ו שלה הולך שתי וערב לאיזה צד שיחתכו אותו אלא הערוד שהוא חמור הבר, לפיכך המוצא בהמה שפיה ופרסותיה חתוכות ואינו יכול לבדוק בהם יבדוק בבשר שתחת העוקץ אחר שישחטנה אם הולך שתי וערב טהורה והוא שיכיר שזה לא חמור הבר.

ב. כפי הראשון ברש"י שם, וכתבו התוס' דלשון זה עיקר. וכ"כ הש"ך בס"ק ב'. וכ"כ הפר"ח באות ב'. והיינו שחוששין גם לסברא ובעינן שלא יהיה לה לא תלתלים ולא שינים אחת מכאן ואחת מכאן. כף החיים אות ד'.

ג. משום דכיון דאין לו שינים וניבים אינה יכולה לטחון את המאכל בהתחלה דק דק ויורד המאכל לתוך האיצטומא גס ומפני זה אינה מעכלת את המאכל עד שמעלתו עוד הפעם לתוך פיה לטחון דק דק ומשום זה חייבה חכמת הבורא יתברך ליתן לה הטבע שתהיה מעלת גרה.

ד. ואם יש לה קרנים יצא מספק בן גמל וטהורה. פר"ח אות ד'.

ה. וא"צ להכיר חזיר ממש אלא כל שרואה פרסותיו סדוקות מעבר לעבר כשר דודאי אין זה חזיר דהחזיר אין השסע שלו עובר מעבר לעבר ויש שכתב דגם החזיר פרסותיו סדוקות מעבר לעבר וא"כ צריך שיכיר החזיר ממש. כף החיים אות ז'.

ו. פי' תחת עצם האליה, מרש"י חולין נ"ט. וט"ז ס"ק ב'. והוא העצה.

הגה: בשר אדם אסור לאכלו מן התורה ז.

דף נט:

יו"ד סימן פ סעיף א

עין משפט א.

א. חיה טהורה החלב שלה טהור ח אבל דמה אסור ט וטעון כיסוי, וחכמים נתנו סימנים מפי השמועה בקרנותיה אם הם מפוצלות י שהיינו הרבה פיצולים יוצאין מהם ודאי חיה טהורה היא, ואם אינם

ז. כ"כ הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות, והאוכל מבשר אדם או מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה אבל אסור בעשה. והראב"ד שם בפ"ג השיג עליו דאין זה אפי' באיסור עשה, וכ"כ הרשב"א בתשובה סי' שס"ד. וסיים דמ"מ יש בו מצות לפרוש. והרמב"ן מתיר לגמרי וכ"ה דעת הפר"ח אות ו' וכתב שכן היא דעת מר"ן השו"ע שהשמיט איסור זה, אבל המ"מ שם והר"ן כתבו דדברי הרמב"ם עיקר, ומיירי בבשר שפורש מן האדם כשהוא חי אבל בשר המת אסור אפי' בהנאה דבר תורה לכו"ע, וכמו בסי' שמ"ט. ש"ך ס"ק ג'.

ועור אדם צידד הרשב"א בסי' שס"ה דמותר ולבסוף העלה דלא גרע עור המת משערו ושערו אסור בהנאה, ואפשר מדרבנן אסור ולא מן התורה. ולפ"ז צריך להזהר שלא לקלף או לחתוך עור האדם בשיניו פן ישאר מקצת בין שיניו או בפיו. וכ"כ הבן איש חי בפ' אמור אות ה', ואין זה אלא חומרא בעלמא דהרי הרשב"א מדמה עורו לשערו ושערו אינו אסור אלא לאחר מיתה, כמ"ש בסי' שמ"ט, אבל לא מחיים וא"כ כיון שהוא מותר מחיים למה נחשוש שישאר קצת בין שיניו. כף החיים אות י"א. גם מה שנהגו הנשים לבלוע ערלת הזכרים שחותכין בשעת המילה כדי להוליד זכרים נראה דאסור. בן איש חי שם. וכן לאשה עקרה שאומרים שאם תבלע ערלה תתעבר אסור.

וברדב"ז ח"ב ב' סי' תרצ"ב בחדשות כתב שמותר ליתן בשר אדם בתרופות שמרוב הזמן חזר להיות עפר ומותר לישא וליתן בו ולעשות סחורה ויש שחלקו שעליו ולצורך חולה יש לסמוך על המתירין.

וכתב הפר"ח דכל זה אינו אלא במת ישראל אבל במת גוי דלא נאסר בהנאה כמו שהעלה היפך תשובת הרשב"א, א"כ בשרו מותר לגמרי, וכ"ש שאינו אוסר פליטתו, אבל השפתי דעת בסי' שמ"ט כתב דאין לנו אלא דברי מר"ן שלא חילק בין גוי לישראל ובכל גוונא אסור, וכ"כ הברכי יוסף בשו"ב שם.

לעשות סגולה לעשן עצמו בשן מת אפי' של גוי אסור אפי' לחולה, ואע"ג דריחא לאו מילתא מ"מ הנאת רפואה הו"א הנאה ואסור. כף החיים אות י"ז.

ח. כמפורש בתורה "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו" ועוף אין בו חלב שיהיה נאסר ממנו. ואפי' חלב הניקור בחיה טהור דלא כמי שאסר. כ"כ הפר"ח אות א'. ואין מנקרין חלב חיה אלא דוקא גידי הדם וגיד הנשה. כף החיים אות ב'.

ט. דכתיב "כל דם לא תאכלו" לעוף ולבהמה וחיה בכלל בהמה היא.

י. כמובן אם היא מעלת גרה ופרסותיה סדוקות. ש"ך ס"ק ב'. והקרנים אינם מראים שהיא טהורה. פר"ח אות ב'.

מפוצלות צריך שיהיו בהם ג' סימנים וטהורה ^ב היא וחלבה מותר והם כרוכות, הדורות, וחרוקות. ופירוש כרוכות עשויות גלדים כבצלים, הדורות, פירוש עגולות ולא רחבות, וחרוקות פירוש שיש בהם חריצים סביבם תכופים ומובלעים זה בזה. ואם חסר אחד מסימנים אלו חלבה אסור.

עין משפט ב.

יו"ד סימן פ סעיף ד

ה. ד. הקרש אע"פ שאין לו אלא קרן אחד הרי הוא חיה וחלבו מותר.

^ב. והיום אין לנו אלא מה שקיבלנו במסורת, כמו בסי' פ"ב סעיף ג' לגבי סימני העופות. ש"ך ס"ק א'. ובעיר בגדאד יש להם מסורת בג' מינים, איל, צבי, ויחמור. ומה שצריך מסורת רק לענין להתיר החלב אבל להתיר הבשר א"צ בקיאות שזה ניכר במעלה גרה ומפריס פרסה. וכך משמע מדברי השו"ע שכתב אם חסר אחד מאלו הסימנים חלב אסור, אבל בשרה מותר.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225
email: minchat.aaa@gmail.com